

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 marca 2016 roku - znak (...) - Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 9 lutego 2016 roku, odmówił R. K. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie udokumentował na dzień 1 stycznia 1999 roku wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale

i w pełnym wymiarze czasu pracy. Do stażu pracy w warunkach szczególnych przyjęto następujące okresy zatrudnienia: od 1 kwietnia 1972 roku do 15 grudnia 1973 roku, od

3 czerwca 1976 roku do 8 września 1976 roku, od 10 lutego 1983 roku do 30 września 1992 roku oraz od 22 stycznia 1996 roku do 31 grudnia 1998 roku. ZUS przyjął za udowodnione na dzień 1 stycznia 1999 roku okresy składkowe w wymiarze 26 lat, 6 miesięcy i 6 dni oraz nieskładkowe w wymiarze 2 miesięcy i 13 dni. Sumaryczny staż przyjęty przez ZUS wyniósł 26 lat, 8 miesięcy i 19 dni, z czego uwzględniony staż w szczególnych warunkach - 14 lat,

4 miesiące i 7 dni. Do stażu pracy w szczególnych warunkach dla celów nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej nie został uwzględniony okres służby wojskowej od 25 kwietnia 1974 roku do 14 maja 1976 roku, ponieważ zakład pracy potwierdził wyłącznie okresy pracy w szczególnych warunkach od 3 czerwca do 8 września 1976 roku oraz od 10 lutego 1983 roku do 30 września 1992 roku.

/decyzja - k. 13 plik VI akt ZUS/

Odwołanie od ww. decyzji w dniu 30 marca 2016 roku wniósł R. K., wnosząc o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury. Wnioskodawca podniósł, że podczas odbywania służby w wojsku był kierowcą samochodu ciężarowego, a po jej zakończeniu wrócił do pracy u pracodawcy, u którego był zatrudniony przed powołaniem do wojska i pracował w szczególnych warunkach.

/odwołanie - k. 2/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 28 kwietnia 2016 roku ZUS wniósł

o oddalenie odwołania. Podniósł, że okres służby wojskowej podlega uwzględnieniu do okresu pracy w warunkach szczególnych, tylko jeśli wnioskodawca był zatrudniony w tych warunkach zarówno przed jak i po odbyciu służby wojskowej. Zakład pracy potwierdził natomiast okres pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych jedynie od dnia 3 czerwca 1976 roku, tj. okres po odbyciu służby wojskowej.

/odpowiedź na odwołanie - k. 3 - 3 verte/

Pismem procesowym z dnia 6 lipca 2016 roku ZUS wskazał, że w wyniku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach nie zostały zaliczone okresy pracy od 1 kwietnia 1972 roku do 15 grudnia 1973 roku w Kółku Rolniczym w W. ani od 3 czerwca do 8 września 1976 roku

w Zakładzie (...) na stanowisku kierowcy ciągnika, ponieważ na podstawie przedłożonych dokumentów oraz uzyskanych odpowiedzi z zakładów pracy nie można jednoznacznie wywnioskować, czy stale i w pełnym wymiarze czasu wnioskodawca wykonywał wyłącznie prace transportowe na stanowisku „kierowcy ciągnika”, czy też oprócz prac transportowych wykonywał inne prace niezwiązane

z transportem, które nie mogą zostać uznane za prace w szczególnych warunkach. Zdaniem organu rentowego za pracę w szczególnych warunkach nie można uznać pracy kierowców ciągników i kombajnów przy jakichkolwiek zadaniach, a nie tylko transportowych. Pracą

w transporcie nie jest praca kierowcy, który niczego nie transportuje, lecz wykonuje przy pomocy ciągnika tylko prace polowe niewymienione w Rozporządzeniu Rady Ministrów

z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (wykaz A, dział VIII, poz. 3).

/pismo procesowe - k. 6 - 6 verte/

Decyzją z dnia 16 czerwca 2016 roku - znak (...) - ZUS uchylił decyzję z dnia 10 marca 2016 roku i do stażu w szczególnych warunkach uwzględnił tylko 12 lat, 4 miesiące i 16 dni, w związku z wyłączeniem okresów pracy od 1 kwietnia 1972 roku do 15 grudnia 1973 roku w Kółku Rolniczym w W. oraz od 3 czerwca do 8 września 1976 roku w Zakładzie (...), a także okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej.

/decyzja - k. 22 akt plik VI akt ZUS/

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie. Wnioskodawca sprecyzował, że chce uwzględnienia okresów pracy w warunkach szczególnych w Kółku Rolniczym w W., w Zakładzie (...) w okresie od dnia 3 czerwca 1976 roku do dnia 8 września 1976 roku oraz okresu odbywania służby wojskowej. Wnioskodawca poparł odwołanie, a pełnomocnik ZUS wniósł o jego oddalenie.

/stanowiska stron - e-protokół z dnia 20 lutego 2017 roku - 00:01:22 - 00:02:21; 00:36:35
-00:37:11- płyta - k. 38/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca R. K. urodził się w dniu (...).

/okoliczność bezsporna, a nadto: wniosek – k. 1 akt ZUS/

Nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

/okoliczność bezsporna, a nadto: wniosek – k. 2 akt ZUS/

Wniosek o emeryturę R. K. złożył w dniu 9 lutego 2016 roku.

/okoliczność bezsporna, a nadto: wniosek – k. 1 akt ZUS /

Wnioskodawca uzyskał uprawnienia do kierowania pojazdami mechanicznymi kat. BT w dniu 27 grudnia 1971 roku. Uprawnienia te wnioskodawca posiadał do dnia 22 listopada 1999 roku.

/zaświadczenie - k. 25/

Wnioskodawca w okresie od 1 kwietnia 1972 roku do 18 grudnia 1973 roku pracował w Kółku Rolniczym w W..

/okoliczność bezsporna, a nadto: świadectwo pracy – k. 7 plik II akt ZUS, świadectwo pracy - k. 15 -16 plik III akt ZUS/

Zakład pracy wystawił wnioskodawcy świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, gdzie wskazano, że w okresie od 1 kwietnia 1972 roku do 18 grudnia 1973 roku wykonywał on stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace kierowców ciągników, kombajnów i pojazdów gąsienicowych (wykaz A, dział VIII, poz. 3 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze) na stanowisku kierowca ciągnika.

/okoliczność bezsporna, a nadto: świadectwo pracy – k. 7 plik II akt ZUS; świadectwo pracy - k. 15 -16 plik III akt ZUS/

Wnioskodawca podczas pracy w Kółku Rolniczym w W. pracował wyłącznie jako kierowca ciągnika. Zajmował się transportem - woził paszę do mleczarni i Gminnych Spółdzielni, m. in. GS W.. Jeździł np. do GS w Ł.. Z W. była to odległość ok. 12 kilometrów. Wnioskodawca jeździł dużymi ciągnikami po drogach publicznych.

/zeznania wnioskodawcy - e-protokół z dnia 20 lutego 2017 roku - 00:30:03 - 00:36:35

w zw. z 00:02:21 - 00:08:49- płyta - k. 38 w zw. z e-protokół z dnia 26 października 2016 roku - 00:01:20 - 00:10:46 - płyta - k. 13; zeznania świadka W. K. - e-protokół z dnia 20 lutego 2017 roku - 00:12:19 - 00:17:57 - płyta - k. 38/

W Spółdzielni było zatrudnionych ok. 4 kierowców. Wnioskodawca nie pracował przy pracach polowych – takie prace wykonywali pozostali kierowcy. Wnioskodawca otrzymywał wynagrodzenie obliczane według stawki godzinowej. Wykonywał pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, najczęściej od godziny 7.00 do godziny 16.00 lub 17.00. W okresie jesiennym praca trwała nocą nawet do samego rana.

/zeznania świadka W. K. - e-protokół z dnia 20 lutego 2017 roku - 00:12:19 - 00:17:57 - płyta - k. 38, zeznania wnioskodawcy - e-protokół z dnia 20 lutego 2017 roku - 00:30:03 - 00:36:35 w zw. z 00:02:21 - 00:08:49- płyta - k. 38 w zw. z e-protokół z dnia 26 października 2016 roku - 00:01:20 - 00:10:46 - płyta - k. 13/

Dyspozytor decydował, którym ciągnikiem pojedzie kierowca. Ciągniki były nowe, nie psuły się. Wnioskodawca jeździł najczęściej tym samym ciągnikiem.

/zeznania świadka W. K. - e-protokół z dnia 20 lutego 2017 roku - 00:17:57 - 00:19:10 - płyta - k. 38/

Wnioskodawca w okresie od 19 grudnia 1973 roku do 31 grudnia 1992 roku oraz od 1 stycznia 1993 roku do 30 czerwca 1993 roku był zatrudniony w Zakładzie (...) - Elektrycznym (...) (obecnie Zakład (...) sp. z o.o. w Ł.).

/okoliczności bezsporne, a nadto: wydruk z KRS - k. 15 - 19, akta osobowe - k. 28/

Zakład pracy wystawił wnioskodawcy świadectwo pracy w szczególnych warunkach, w którym wskazano, że od dnia 3 czerwca 1976 roku do dnia 8 września 1976 roku wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace kierowców ciągników, kombajnów i pojazdów gąsienicowych na stanowisku kierowcy ciągnika URSUS (dział VIII, poz. 3, pkt 1 wykazu A do zarządzenia Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 19 maja 1983 roku), a od dnia 10 lutego 1983 roku do 30 września 1992 roku na stanowisku spawacza (dział XIV, poz. 12, pkt 8 wykazu A do zarządzenia Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 19 maja 1983 roku).

/świadectwo pracy - k. 8 plik II akt ZUS; świadectwo pracy - k. 23 -24 plik III akt ZUS/

Wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową w okresie od dnia 25 kwietnia 1974 roku do dnia 14 maja 1976 roku. W Zakładzie (...) podjął ponownie pracę w dniu 3 czerwca 1976 roku.

/bezsporne /

W Zakładzie (...) wnioskodawca był początkowo zatrudniony na stanowisku kierowcy pojazdu marki Ż.. Następnie został powołany do pełnienia służby wojskowej. Po powrocie z wojska od dnia 3 czerwca 1976 roku do dnia 8 września 1976 roku był zatrudniony na stanowisku kierowcy ciągnika. Następnie w okresie od dnia 9 września 1976 roku do dnia 9 lutego 1982 roku wykonywał pracę na stanowisku monter, a od dnia 10 lutego 1982 roku do dnia 30 września 1992 roku na stanowisku spawacza. Od dnia 1 października 1992 roku do dnia 31 grudnia 1992 roku był oddelegowany do pracy w D. Głównego Mechanika, zaś od dnia 1 stycznia 1993 roku do dnia 30 czerwca 1993 roku pracował na stanowisku hydraulika.

/zeznania wnioskodawcy - e-protokół z dnia 20 lutego 2017 roku - 00:30:03 - 00:36:35 w zw. z 00:02:21 - 00:08:49- płyta - k. 38 w zw. z e-protokół z dnia 26 października 2016 roku - 00:01:20 - 00:10:46 - płyta - k. 13; zeznania świadka J. P. - e-protokół z dnia 20 lutego 2017 roku - 00:19:10 - 00:26:51 - płyta - k. 38; świadectwo pracy - k. 8 plik II akt ZUS; świadectwo pracy - k. 23 -24 plik III akt ZUS; akta osobowe – k.28: angaże, karta obiegowa /

Zakład (...) mieścił się w T. - 2,5 km od Ł.

i wnioskodawca ciągnikiem przewoził materiały na stację kolejową – w okresie zatrudnienia na stanowisku kierowcy ciągnika. W zakładzie były dwa ciągniki, oprócz nich samochody ciężarowe. Zakład wynajmował też samochody z (...) oraz ze Spółdzielni (...) w razie potrzeby. Zakład wykonywał szafy elektryczne. Kierowcy zaczynali pracę o godzinie 7.00, a kończyli o godzinie 16.00 lub nawet później - o 18:00.

/zeznania świadka J. P. - e-protokół z dnia 20 lutego 2017 roku - 00:19:10

- 00:26:51 - płyta - k. 38; zeznania wnioskodawcy - e-protokół z dnia 20 lutego 2017 roku

- 00:30:03 - 00:36:35 w zw. z 00:02:21 - 00:08:49- płyta - k. 38 w zw. z e-protokół z dnia 26 października 2016 roku - 00:01:20 - 00:10:46 - płyta - k. 13/

Wnioskodawca w okresie od 22 stycznia 1996 roku do 31 maja 2000 roku pracował w Państwowym Ośrodku (...) w Ł., gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w szczególnych warunkach przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym - wymienione w wykazie A, dział VIII pkt 2, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, nr 8, poz. 43 ze zm.), na stanowisku spawacza wymienionym w wykazie B, dział XIV, poz. 12, pkt 1 stanowiącym załącznik do zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 roku (Dz. U. Ministerstwa Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z 1988 roku, nr 2, poz. 4).

/okoliczności bezsporne, a nadto - świadectwo pracy - k. 10 plik II akt ZUS/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów znajdujących się w aktach niniejszej sprawy oraz w aktach ZUS,

w szczególności na podstawie dokumentacji osobowej obejmującej sporny okres zatrudnienia wnioskodawcy, a także na podstawie zeznań wnioskodawcy oraz zeznań świadków: W. K. i J. P., którzy pracowali razem z wnioskodawcą i z tego tytułu mają wiedzę na temat charakteru pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w czasie zatrudnienia w obu zakładach pracy.

W toku postępowania nie udało się uzyskać dokumentacji osobowej wnioskodawcy

z okresu zatrudnienia w Kółku Rolniczym w W.. Spółdzielnia Usługowo

- Handlowa (...) w likwidacji poinformowała Sąd, że nie posiada dokumentacji z tego okresu i nie ma wiedzy, gdzie taka dokumentacja może się znajdować. W aktach organu rentowego znajduje się jednak oryginał świadectwa pracy wnioskodawcy wystawiony za okres od 1 kwietnia 1972 roku do 18 grudnia 1973 roku, z którego wynika, że skarżący pracował w tym czasie na stanowisku kierowcy ciągnika. Okoliczność ta została ponadto potwierdzona zgodnymi zeznaniami wnioskodawcy oraz świadka W. K., co pozwoliło na poczynienie niewątpliwych ustaleń co do przebiegu zatrudnienia R. K. również w tym okresie.

Wszystkie złożone w niniejszej sprawie zeznania były wiarygodne, spójne i znajdowały potwierdzenie w zachowanej dokumentacji osobowej. Wartość dowodowa zeznań nie była kwestionowana przez organ rentowy. Stanowiły one tym samym wiarygodne źródło dowodowe.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie i jako takie skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 887 ze zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku (vide art. 196 ustawy) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz,
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn).

Jak dalej stanowi ust. 2 powołanego przepisu, emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z § 3 i 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, nr 8, poz. 43 ze zm.) za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudniania” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W świetle § 2 ust. 1 wskazanego rozporządzenia oraz zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym powyższe okoliczności pracownik jest obowiązany udowodnić (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 grudnia 1997 r. II UKN 417/97 – (...) i US (...) i wyrok Sądu Najwyższego z 15 listopada 2000 r. II UKN 39/00 Prok. i Prawo (...)).

Stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca spełnił ustawowe przesłanki co do wieku. Nie jest również członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz ma wymagany na dzień 1 stycznia 1999 roku okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 25 lat.

Organ rentowy zakwestionował jednak wymagany okres 15 lat pracy w szczególnych warunkach, uwzględniając jedynie 12 lat, 4 miesiące i 16 dni przypadające w okresach od 10 lutego 1983 roku do 30 września 1992 roku oraz od 22 stycznia 1996 roku do 31 grudnia 1998 roku. Jak ustalił Sąd stanowisko to nie znajduje oparcia w stanie faktycznym sprawy.

Regulacja § 2 Rozporządzenia, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed Sądem. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach Sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków (por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. sygn. III UZP 5/85 – LEX 14635, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84 – LEX 14625).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na okoliczność pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w szczególnych warunkach dopuścił dowód z zeznań świadków, zeznań wnioskodawcy oraz przeprowadził dowód z zachowanej dokumentacji zatrudnienia wnioskodawcy.

Organ rentowy nie kwestionował, że R. K. pracował w okresie od 1 kwietnia 1972 roku do 18 grudnia 1973 roku w Kółku Rolniczym w W. oraz w okresie od 3 czerwca 1976 roku do dnia 8 września 1976 roku w Zakładzie (...) - Elektrycznym (...). Podnosił jednak, że nie było to zatrudnienie w warunkach szczególnych.

Zdaniem organu rentowego nie można było uwzględnić tych okresów zatrudnienia do

stażu pracy w warunkach szczególnych, ponieważ na podstawie przedłożonych dokumentów oraz uzyskanych odpowiedzi z zakładów pracy nie można jednoznacznie wywnioskować, czy stale i w pełnym wymiarze wnioskodawca wykonywał wyłącznie prace transportowe na stanowisku „kierowcy ciągnika”, czy też oprócz prac transportowych wykonywał inne prace niezwiązane z transportem, które nie mogą zostać uznane za prace w szczególnych warunkach.

Zeznania świadków oraz samego wnioskodawcy potwierdziły jednak, że R. K. w obu spornych okresach pracował nieprzerwanie na stanowisku kierowcy ciągnika i pracę tę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Wnioskodawca pracował średnio ponad 8 godzin dziennie. Nie uczestniczył w pracach polowych, zajmował się tylko transportem. Nie zdarzały mu się również przestoje spowodowane awarią, czy brakiem pojazdu. Bezsprzeczne jest również, że wnioskodawca w chwili zatrudnienia posiadał niezbędne uprawnienia do kierowania ciągnikiem.

Wnioskodawca przyznał, że na początku zatrudnienia w Zakładzie (...)

- Elektrycznym (...) jeździł mniejszym samochodem marki Ż. Dopiero po powrocie do pracy z wojska - w dniu 3 czerwca 1976 roku podjął pracę w tym zakładzie jako kierowca ciągnika i był na tym stanowisku zatrudniony przez 3 miesiące - do dnia 8 września 1976 roku. Okres zatrudnienia w tym zakładzie od 10 lutego 1983 roku do 30 września 1992 roku organ rentowy zaliczył już wnioskodawcy do okresu pracy w warunkach szczególnych.

Powołani świadkowie pracowali z wnioskodawcą. Ich zeznania potwierdziły, że wnioskodawca nie był oddelegowany do innych prac oraz że przez cały okres zatrudnienia w Kółku Rolniczym w W. oraz od 3 czerwca 1976 roku do 8 września 1976 roku w Zakładzie (...) - pracował tylko jako kierowca ciągnika w transporcie.

Oznacza to, że w tych spornych okresach R. K. wykonywał prace wymienione w wykazie A dział VIII poz. 3 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, nr 8, poz. 43 ze zm.), czyli „prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych”.

Wnioskodawca pracował w Kółku Rolniczym w W., gdzie zajmował się przewożeniem paszy, dlatego pomocniczo w tym zakresie należy się odwołać do wykazu A zawartego w załączniku do zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 roku (Dz. U. Ministerstwa Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z 1988 roku, nr 2, poz. 4), gdzie w dziale VIII, pod pozycją 3 pkt 1 wskazano: „prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych - kierowcy ciągnika kołowego jako stanowisko na którym wykonywane są prace w szczególnych warunkach, uprawniające do niższego wieku emerytalnego.

W odniesieniu do zatrudnienia w Zakładzie (...) zastosowanie znajduje zarządzenie nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 roku w sprawie stanowisk, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz. Urz. (...) z 1985 r. nr. 1-3 poz. 1), gdzie w dziale VIII, poz. 3 pkt 1 wskazano prace kierowców

ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych - kierowcy ciągnika (traktorzysty) jako stanowisko na którym wykonywane są prace w szczególnych warunkach, uprawniające do niższego wieku emerytalnego.

Zdaniem Sądu w rozpoznawanej sprawie wnioskodawca wykazał, że pracując w obu spornych okresach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy ciągnika, czyli pracę w szczególnych warunkach, przyczyniających się do szybszego obniżenia wydolności jego organizmu.

Stale wykonywanie pracy w warunkach szczególnych jest rozumiane w orzecznictwie Sądu Najwyższego jako wypełnianie pełnego wymiaru czasu pracy na zajmowanym stanowisku, gdyż nie jest dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika (vide wyrok z dnia 4 czerwca 2008 r., II UK 306/07, OSNP 2009 nr 21-22, poz. 290).

Nadto Sąd Okręgowy podziela pogląd Sądu Apelacyjnego w Gdańsku wyrażony w wyroku z dnia 25 września 2013 roku, sygn. akt III AUa 106/13 (LEX nr 1381334), zgodnie z którym warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku, stale tj. ciągle wykonuje pracę w szczególnych warunkach i nie wykonuje w tym czasie żadnych innych czynności niezwiązanych z zajmowanym stanowiskiem.

W rozpoznanej sprawie nie ma jak już wcześniej wskazano wątpliwości, że wnioskodawca jeździł tylko ciągnikami wykonując zadania w transporcie, przez co najmniej przez 8 godzin dziennie. Wątpliwości nie budzi również fakt, że wnioskodawca nie był oddelegowany do innych prac. Praca na stanowisku kierowcy ciągnika została potwierdzona świadectwami pracy. Nie było również wątpliwości, że wnioskodawca uzyskał uprawnienia do kierowania takimi pojazdami jeszcze przed rozpoczęciem zatrudnienia w Kółku Rolniczym.

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 r. I UK 393/10).

Kolejną kwestią sporną, która pojawiła się na tle niniejszej sprawy było też nieuwzględnienie przez ZUS do okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych okresu odbywania przez wnioskodawcę służby wojskowej. W ocenie Sądu istnieją podstawy do zaliczenia, jako okresu pracy w szczególnych warunkach, również okresu odbywania przez R. K. zasadniczej służby wojskowej.

Wnioskodawca w okresie zatrudnienia w Zakładzie (...) został powołany do odbycia służby wojskowej, którą pełnił od dnia 25 kwietnia 1974 roku do dnia 14 maja 1976 roku, po czym wrócił do pracy w Zakładzie (...) - Elektrycznym (...) w dniu 3 czerwca 1976 roku i od tego dnia do dnia 8 września 1976 roku wykonywał zatrudnienie w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy w Łodzi podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 25 lutego 2010 roku (sygn. akt II UK 219/09, publ. Legalis nr 325833), że zaliczeniu do okresu pracy w warunkach szczególnych podlega okres służby wojskowej, także wówczas gdy nie był on poprzedzony zatrudnieniem w warunkach szczególnych, jeżeli po jej odbyciu pracownik w ciągu trzydziestu dni podjął zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby. Zgodnie z art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej

(t. j. Dz.U. z 2015 r. poz. 827 ze zm. – w brzmieniu pierwotnym) do okresu zatrudnienia wlicza się bowiem w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, okres odbywania służby wojskowej, jeżeli po jej odbyciu pracownik w ciągu trzydziestu dni podjął zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby. Wnioskodawca po odbyciu służby stawił się do pracy w dniu 3 czerwca 1976 roku, spełnił zatem ten warunek, co oznacza, że okres służby wojskowej powinien zostać wliczony do okresu pracy w warunkach szczególnych (por. uchwała SN z dnia 16 października 2013 r., II UZP 6/13, publ. OSNP 2014 nr 3, poz. 42).

Podobny pogląd został wyrażony również w innym wyroku SN z dnia 5 sierpnia 2014 roku (sygn. akt I UK 442/13, publ. Legalis 998617). Uznano w nim, że czas zasadniczej służby wojskowej zalicza się do okresu pracy wymaganego do nabycia emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) także wtedy, gdy, żołnierz przed powołaniem do zasadniczej służby wojskowej nie był zatrudniony, ale po zwolnieniu z tej służby w ciągu trzydziestu dni podjął zatrudnienie i pracował w szczególnych warunkach pracy. Zasadą, według utrwalonego orzecznictwa, jest wliczenie okresu zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia (art. 301 k.p.). Okres odbywania zasadniczej służby wojskowej jest bowiem okresem zaliczanym do stażu pracy.

Ta linia orzecznicza została podtrzymana również w ostatnim wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2016 roku (sygn. akt II UK 319/15, publ. Legalis nr 1507573), co oznacza, że zaliczeniu do okresu pracy w warunkach szczególnych podlega okres służby wojskowej także wówczas, gdy nie był on poprzedzony zatrudnieniem w warunkach szczególnych, jeżeli po jej odbyciu pracownik w ciągu trzydziestu dni podjął zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby.

Zgodnie z art. 124 ust. 1 nieobowiązującej już ustawy z dnia 30 stycznia 1959 roku o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. z 1963 r. Nr 20, poz. 108), zakład pracy, który zatrudniał pracownika w chwili powołania do czynnej służby wojskowej, obowiązany był go zatrudnić na poprzednio zajmowanym stanowisku lub stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz nie niżej opłacanym, jeżeli pracownik najpóźniej w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z zasadniczej służby wojskowej zgłosił swój powrót do pracy. Dopiero niezachowanie tego terminu powodowało rozwiązanie stosunku pracy z mocy prawa, chyba że nastąpiło z przyczyn od pracownika niezależnych (ust. 2).

Zgodnie z wyraźnym brzmieniem art. 125 tej ustawy, pracownikowi, który zgłosił się do pracy w terminie określonym w art. 124 ust. 1 zalicza się okres odbytej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy albo od ciągłości pracy w danym zawodzie lub służbie, bądź w szczególnych warunkach, od których zależy nabycie tych uprawnień.

W oparciu o powyższe należy stwierdzić, że okres czynnej (zasadniczej) służby wojskowej pracownika, który po zakończeniu tej służby zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia, traktuje się tak samo jak wykonywanie pracy. Skoro zaś okres ten podlega zaliczeniu do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w szczególnych warunkach, to uwzględnia się go także do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 124 i 125 ustawy z dnia

30 stycznia 1959 roku o powszechnym obowiązku wojskowym, w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach). Jak wskazał Sąd Najwyższy taką wykładnię językową zdecydowanie wzmacniają zasady konstytucyjne, uzasadniające i usprawiedliwiające traktowanie okresu zasadniczej służby wojskowej jako składkowego okresu pracy w szczególnych warunkach dla celów emerytalnych.

Wnioskodawca odbywał służbę wojskową w okresie obowiązywania ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. z 1967 roku, nr 44, poz. 220).

Zgodnie z art. 108 ust. 1 powołanej ustawy okres odbytej zasadniczej lub okresowej służby wojskowej zaliczał się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, pracownikom, którzy po odbyciu

tej służby podjęli zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby albo w tej samej gałęzi pracy.

Przepis art. 106 ust. 1 tej ustawy wskazywał, na obowiązek pracodawcy, który zatrudniał pracownika w dniu powołania do zasadniczej służby wojskowej, do zatrudnienia go na poprzednio zajmowanym stanowisku lub na stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz zaszeregowania osobistego, jeżeli w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z tej służby pracownik zgłosił swój powrót do zakładu pracy w celu podjęcia zatrudnienia.

Również zgodnie z uchwałą 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 roku w sprawie II UZP 6/13 czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 roku) zalicza się na warunkach wynikających z tego przepisu – do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w zw. z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) (Biul. SN 2013/10/24, M.P.Pr. (...) -101, zob. też. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2013 roku, II UK 217/13, LEX nr 1408683)/

Podkreślić należy, że w ocenie Sądu nie ma znaczenia okoliczność, że Sąd Najwyższy w powołanej uchwale odnosił się do stanu prawnego obowiązującego do dnia 31 grudnia 1974 roku, tj. do dnia wejścia w życie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, ponieważ regulacje mające znaczenie dla oceny zasadności zaliczania okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie związanych z nim uprawnień, uległy zmianie dopiero od chwili wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z 4 maja 1979 roku w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia (Dz. U nr 13, poz. 86 ze zm.) tj. od dnia 1 stycznia 1980 roku.

Jak słusznie wskazuje Sąd Najwyższy w ww. uchwale nie można mieć wątpliwości, że zarówno ustawa z dnia 30 stycznia 1959 r. o powszechnym obowiązku wojskowym jak i ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej regulowały zasadniczą służbę wojskową, a jej przepisy gwarancyjne (odpowiednio art. 125 tej pierwszej oraz art. 108 ust. 1 tej drugiej) miały znaczenie dla uprawnień pracowniczych, zaliczając okres służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy albo od ciągłości pracy w danym zawodzie lub służbie bądź w szczególnych warunkach, od których zależy nabycie tych uprawnień (art. 125 ustawy z 1959 r.) oraz w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby pracownik podjął zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby (art. 108 ustawy z 1967 r.), niemniej jednak nie może budzić wątpliwości, że znajdą one zastosowanie także w zakresie kwalifikowania takiej służby do okresów ubezpieczenia społecznego.

Mając powyższe na uwadze do okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych organ rentowy ponad okresy uwzględnione zaskarżoną decyzją powinien uwzględnić również okresy zatrudnienia: od 1 kwietnia 1972 roku do 18 grudnia 1973 roku w Kółku Rolniczym w W., od 3 czerwca 1976 roku do 8 września 1976 roku w Zakładzie (...) oraz okres odbywania zasadniczej służby wojskowej od dnia 25 kwietnia 1974 roku do dnia 14 maja 1976 roku. Wskazany okres zatrudnienia w warunkach szczególnych na dzień 1 stycznia 1999 roku bez wątplenia łącznie przekracza zatem wymaganą sumę 15 lat.

Wnioskodawca posiada więc staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze przekraczającym 15 lat oraz spełnia pozostałe przesłanki do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku.

Na mocy art. 129 ust. 1 ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Wnioskodawca złożył wniosek o ponowne ustalenie prawa do emerytury w dniu

9 lutego 2016 roku, a wiek 60 lat ukończył w dniu 5 października 2012 roku - prawo do emerytury należało zatem przyznać wnioskodawcy od miesiąca w którym złożono wniosek - tj. od dnia 1 lutego 2016 roku.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy w Łodzi, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję, orzekając jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego wraz z protokołem rozprawy zgodnie z wnioskiem oraz wypożyczyć akta ZUS

22 marca 2017 roku

M.U.